

Etelä-Helsingin kansalaisopiston
tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja
saavutettavuussuunnitelma
2025-2027

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	3
2 ETELÄ-HELSINGIN KANSALAIPOISTON TASA-ARVO-, YHDENVERTAISUUS- JA SAAVUTETTAVUUSTYÖ	4
2.1 Suunnitelmasta vastaavat tahot	4
2.2 Arvot ja toiminta	4
2.3 Velvoitteet ja lainsäädäntöperusta	5
3 TASA-ARVOINEN, YHDENVERTAINEN JA SAAVUTETTAVA OPISTO	6
3.1 Oppijat ja hyvinvointi	6
3.2 Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen	6
4 Oppilaitoksen nykytilaselvitys	8
4.1 Asiakkaiden tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden kokemukset Etelä-Helsingin kansalaisopistossa -asiakaskysely	8
4.2 Henkilöstön tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden kokemukset Etelä-Helsingin kansalaisopistossa -henkilöstökysely	9
5. Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuustyön tavoitteet 2025-2027	12
6 Työn jatkuvuus	12
7 Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuustyöhön liittyvät toimintaohjeet	13

1 JOHDANTO

Työ- ja opiskeluympäristömme muuttuvat jatkuvasti moninaisemmiksi, kulttuurisesti rikkaammiksi ja kansainvälisemmiksi. Tämä merkitsee uusien toimintatapojen ja -mallien omaksumista, mutta myös pelkoja ja vastustusta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus- sekä saavutettavuustyö kuuluu työyhteisössä kaikille. Siksi meidän jokaisen tulisi pohtia, miten voimme omalta osaltamme edesauttaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustavoitteiden saavuttamista ja saavutettavuuden parantamista. Kutsumme tähän työhön jokaisen yhteisömme jäsenen.

Tutkimusten mukaan moni opiskelija ja henkilöstön jäsen ei tiedä, että oppilaitoksissa tulee olla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Tärkeänä askeleena entistäkin tasa-arvoisempaan ja yhdenvertaisempaan voimme pitää sitä, että tämä suunnitelma tulee tutuksi jokaiselle opiskelijalle ja työntekijälle. Etelä-Helsingin kansalaisopistossamme on vuosittain n. 60 työntekijää sekä 2000 opiskelijaa.

Tämä suunnitelma rakentuu siten, että siinä kulkevat rinnakkain tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien sekä saavutettavuuden edellyttämät asiat toiminnallisesta näkökulmasta. Henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma täydentää tätä dokumenttia erillisenä suunnitelmanaan. Etelä-Helsingin kansalaisopiston suunnitelma perustuu opiston ylläpitäjän Kansanvalistusseurasäätiön yhdessä laadittuihin strategiaan ja arvoihin, jotka luovat perustan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle organisaatiossamme.

Lukuun 2 on koottu tiivistetysti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön viitekehys: lainsäädäntöperusta sekä strategia ja arvot. Luku 3 jakautuu alalukuihin, joissa tarkastellaan opiskelua, ohjausta ja opiskeluhyvinvointia, moninaisuutta voimavarana sekä esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämistä. Luvun 3 lopussa on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tavoitteet kaudelle 2025–2027. Luvussa 4 esitellään kiteytetysti, miten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön jatkuvuus Etelä-Helsingin kansalaisopistossa toteutuu. Lukuun 5 olemme koonneet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön liittyviä toimintaohjeita linkkilistoina.

2 ETELÄ-HELSINGIN KANSALAIPOISTON TASA-ARVO-, YHDENVERTAISUUS- JA SAAVUTETTAVUUSTYÖ

2.1 Suunnitelmasta vastaavat tahot

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman on päivitetty yhdessä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön jatkuvuus varmistetaan suunnitelman säännöllisellä päivittämisellä. Päivittäminen tarkoittaa edellisen kauden toimenpiteiden toteutumisen arviointia, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen sekä saavutettavuuden selvittämistä sekä sen perusteella asetettavia uusia tavoitteita toimenpiteineen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö (TAYV) ja sen kehittäminen ovat oleellinen osa jokapäiväistä toimintaamme. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja -työn tavoitteena on turvata oppilaitoksemme monimuotoisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, saavutettavuus ja ehkäistä syrjintää sekä esitellä ne prosessit ja tahot, joiden avulla mahdollisiin epäkohtiin voidaan puuttua. TAYVn jatkuvuus varmistetaan suunnitelman säännöllisellä päivittämisellä. Päivittäminen tarkoittaa edellisen kauden toimenpiteiden toteutumisen arviointia, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvittämistä sekä sen perusteella asetettavia uusia tavoitteita toimenpiteineen.

Etelä-Helsingin kansalaisopistossa suunnitelman toteutumista seurataan monitasoisesti: henkilöstön osalta suunnitelmasta vastaa säätiön johtoryhmä, osallistavan suunnitelman toteutuksesta ja arvioinnista vastaa opiston tiimi. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus- sekä saavutettavuussuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat tiimin kokouksissa seurattavana ja arvioitavana. Lisäksi koko henkilöstöä koskevat jatkuvan vuoropuhelun tilaisuudet sisältävät suunnitelman käsittelyä.

Etelä-Helsingin kansalaisopiston tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuussuunnitelman tavoitteena on niin ikään todentaa kauden 2025–2027 kehittämistavoitteet sekä tunnistetut toimenpiteet, joiden avulla kehitymme tavoiteltuun suuntaan ja turvaamme toimintamme vaikuttavuuden suunnitelman teemoja käsittelevässä työssä. Suunnitelma koskee meitä kaikkia, niin opiskelijoita kuin henkilökuntaa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa tukemaan ja edistämään tavoitteitamme tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden toteutumiseksi opiskelu- ja työyhteisössämme. Yhteinen tavoitteemme on hyvä ja turvallinen opiskelu- ja työpaikka meille kaikille!

2.2 Arvot ja toiminta

Etelä-Helsingin kansalaisopiston arvoja ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus ja uteliaisuus. Etelä-Helsingin kansalaisopisto järjestää koulutusta, jossa painottuvat vieraat kielet, musiikki ja terveyttä edistävät aineet sekä kestävä kehitys. Toiminnassa painotetaan elinikäistä oppimista, aktiivisen kansalaisuuden tukemista ja ekososiaalisen sivistyksen vahvistamista. Opisto järjestää omaehtoista, laadukasta opetusta ja harrastustoimintaa kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

2.3 Velvoitteet ja lainsäädäntöperusta

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi on laadittu lakeja ja asetuksia, joista seuraavassa esittelemme keskeisimmät. **Suomen perustuslain (731/1999)** 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista työsuhteen ehdoista määrättäessä.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) velvoittaa seuraamaan ja edistämään henkilöstön ja koulutuksen tasa-arvoa oppilaitoksissa. **Yhdenvertaisuuslain (1325/2004)** tarkoituksena on ehkäistä syrjintää ja laatia selkeät toimintaohjeet syrjinnän kohteen oikeusturvan toteutumiseksi. Oppilaitosten ja korkeakoulujen tulee laatia tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja työsuojelun kanssa.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta säädetyn lain, niin sanotun tasa-arvolain, tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä, edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Tasa-arvolaki kieltää sukupuoleen perustuvan, kuten raskauteen, synnytykseen, vanhemmuuteen, perheenhuoltovelvollisuuteen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun, liittyvän syrjinnän. Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön omaa kokemusta sukupuolestaan: sukupuolen ilmaisulla, sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään syrjintä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella ja säädetään yhdenvertaisuuden edistämisestä. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Kun monien eri tekijöiden katsotaan vaikuttavan samanaikaisesti yksilön identiteettiin ja asemaan yhteiskunnallisissa rakenteissa, puhutaan intersektionaalisuudesta eli risteävästä eriarvoisuudesta. Intersektionaalisen ajattelutavan mukaan yhtä tekijää, kuten esimerkiksi sukupuolta, ikää tai etnistä taustaa ei voida tarkastella erikseen muista. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen siis edellyttää eri tekijöiden merkitysten tarkastelemista myös suhteessa toisiinsa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, tasa-arvosanasto.)

Tasa-arvolain mukaan oppilaitoksen tulee laatia toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma vuosittain tai enintään kolmeksi vuodeksi. Tasa-arvosuunnitelmasta säädetään tasa-arvolain 5 a §:ssä. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava suunnitelmasta yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelmasta säädetään yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä. Oppilaitoksella tulee olla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, joissa huomioidaan kaikki tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteet. Tasa-arvosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden tai heidän edustajiensa kanssa (Tasa-arvolaki 5 a §). Opetuksen järjestäjällä ja oppilaitoksella on velvollisuus kuulla oppilaita ja heidän huoltajiaan yhdenvertaisuuden edistämistoimenpiteistä (Yhdenvertaisuuslaki 6 §).

Kansalaisopistojen näkökulmasta saavutettavuuden tavoite on, että kaikki ihmiset voisivat opiskella ja kehittää itseään opiston kursseilla mahdollisista toimintarajoitteista riippumatta. Tavoitteen saavuttaminen vaatii toimenpiteitä niin hallinto-, toimisto- kuin opetushenkilökunnalta. Saavutettavassa kansalaisopistossa jokainen opiskelija ja henkilökunnan jäsen tuntee itsensä tervetulleeksi ja hyväksytyksi juuri sellaisena kuin on. Saavutettava kansalaisopisto tarjoaa kaikille turvallisen ja tarpeet huomioivan työ- ja oppimisympäristön.

Saavutettavuus ja esteettömyys edistävät yhdenvertaisuutta ja madaltavat kansalaisopiston kursseille osallistumisen kynnyksiä. (KOL Kohti kaikkien kansalaisopistoa – Kansalaisopistojen saavutettavuusopas)

3 TASA-ARVOINEN, YHDENVERTAINEN JA SAAVUTETTAVA OPISTO

Tässä luvussa käsittelemme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Etelä-Helsingin kansalaisopistossa useista eri näkökulmista. Luvun loppuun kiteytyy opiskelija- ja henkilöstöedustajien kanssa yhdessä todetut ja päätetyt toimintakauden 2025–2027 tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä saavutettavuuden kehittämiseksi.

Etelä-Helsingin kansalaisopiston koulutus ja opiskeluyhteisö on vapaatavoitteinen, non-formaali yhteisö, jossa opiskeluhuoltoa ei järjestetä. Oppijoiden sitoutuminen toimintaan on eriasteista tavoitteista riippuen.

3.1 Oppijat ja hyvinvointi

Opistolla on monenlaisista taustoista, lähtökohdista ja elämäntilanteissa olevia opiskelijoita. Haluamme myös huomioida heidän elämäntilanteita opetuksessamme. Pyrimme luomaan yhdessä opettajien kanssa joustavia käytänteitä ja opetusratkaisuja, jotka huomioivat monenlaisia elämäntilanteita. Joustavat oppimispolut ja opetustavat tarjoavat oppijoille tasa-arvoiset mahdollisuudet omaehtoisten opintojen etenemiselle riippumatta lähtökohdista tai elämäntilanteesta.

3.2 Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen

Kansalaisopistojen liiton SAMAKA-hankkeessa (saavutettava-ja-matalankynnyksen-kansalaisopisto) 2021–2023 tuotettu materiaali toimii opiston saavutettavuussuunnittelun pohjana.

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat monimuotoisia käsitteitä, ja niitä käytetään usein synonyymeinä. Kansalaisopistojen saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, miten hyvin organisaation tilat, sähköiset järjestelmät, oppimisympäristöt, opetusmenetelmät ja asenneilmapiiri mahdollistavat erilaisissa elämäntilanteissa elävien ja ominaisuuksiltaan monenlaisten oppijoiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden. Saavutettavuus on siis enemmän kuin fyysisistä esteettömyydestä.

Saavutettavassa kansalaisopistossa jokainen oppija ja henkilökunnan jäsen voi tuntea osallisuutta. Näin saavutettavuudella edesautetaan kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia. Saavutettavuuden päivittäinen edistäminen on koko yhteisön yhteinen asia. Saavutettavuudella tarkoitamme sitä, että kenenkään henkilökohtaiset ominaisuudet tai elämäntilanne ei estä häntä toteuttamasta potentiaaliaan työssä ja opinnoissa.

Saavutettavuus merkitsee esimerkiksi kiinteistöjen tai kulkureittien esteettömyyttä, palvelujen käytettävyyttä tai sitä, miten yhdenvertaisuus toteutetaan oppimistilanteissa. Saavutettavuus merkitsee yhtä lailla myös sitä, kuinka digitaaliset palvelut ovat kokonaisvaltaisesti järjestetty siten, että mahdollisimman moni voi käyttää niitä ilman mukautuksia tai erikoisjärjestelyjä.

Saavutettavuus osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tarkoitus esittää tavoitteet ja linjaukset, joilla Etelä-Helsingin kansalaisopistossa edistetään moninaisuutta, vahvistetaan vähemmistöryhmien osallisuutta sekä ohjataan kaikenlaisen häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen yhteisössä.

Etelä-Helsingin kansalaisopiston saavutettavuutta arvioidaan osana tätä suunnitelmaa parin vuoden välein. Arvioinnissa huomioidaan asiat, jotka ovat jo hyvällä tasolla, asiat, jotka ovat kehittyneet parempaan suuntaan sekä asiat, joita pitää erityisen aktiivisesti kehittää eteenpäin. Mikäli arvioinnissa tunnistetaan riittämättömälle tasolle jääneitä kriteerejä, niiden osalta arviointi tehdään uudelleen jo vuoden kuluttua.

4 Oppilaitoksen nykytilaselvitys

Nykytilaselvityksen tarkoituksena oli selvittää opiston asiakkaiden ja henkilöstön kokemuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta opiston toiminnassa. Lisäksi arvioitiin opiston saavutettavuutta ja sen esteitä tilojen ja ei-materiaalisen saavutettavuuden osalta.

4.1 Asiakkaiden tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden kokemukset Etelä-Helsingin kansalaisopistossa -asiakaskysely

Kysely toteutettiin 1.-10.11.2024 Microsoft Forms lomakkeella anonymyminä kyselynä. Kyselyyn vastasi 76 henkilöä. Kyselyssä kartoitettiin asiakkaiden kokemuksia tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain syrjäntäperusteiden osalta suhteessa opiston toimintaan: sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvä syrjäntä ja häirintä, ikään, alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen ja muuhun henkilöön liittyvän syyhyn perustuva syrjäntä.

1. Arvioi omia kokemuksiasi suhteessa Etelä-Helsingin kansalaisopiston (Etkon) toimintaan

● Ei lainkaan 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● Erittäin paljon 5

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus ovat minulle tärkeitä.

Etkossa edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Tunnen oloni turvalliseksi opiston toiminnassa.

Opetustarjonta on mielestäni riittävän monipuolista opiskelijoiden erilaisiin tarpeisiin ja elämäntilanteisiin.

Sukupuoleni vaikuttaa siihen, miten muut opiskelijat ja henkilökunta kohtelevat minua opistossa.

Ikäni vaikuttaa siihen, miten muut opiskelijat ja henkilökunta kohtelevat minua opistossa.

34 % ei tiennyt miten toimia, jos on kokenut tai havainnut opistossa syrjäntää tai häirintää. 10 % mielestä opistomme tärkeimmät tiedot kuten asiakaspalveluajat, opetuspaikat, kurssit ja henkilöstön yhteystiedot eivät ole helposti löydettävissä verkkosivuiltamme ja muista materiaaleista. 11 % mielestä opistolla ei ole tarjolla riittävästi tietoa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. 50 % ei ollut tietoinen ja tutustunut opistossa noudatettaviin turvallisemman tilan periaatteisiin. Turvallisemman tilan periaatteiden tarkoitus on varmistaa, että jokainen osallistuja voi tuntea olonsa turvalliseksi opiston toiminnassa ilman pelkoa minkäänlaisesta syrjäntästä, häirinnästä, seksuaalisesta, fyysisestä tai verbaalisesta ahdistelusta.

Vastaajien ehdotukset tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi:

- **Esteettömät tilat:** 20 % vastaajista korostaa esteettömien tilojen tärkeyttä, kuten hissien ja rappusten puuttumista. Kellarikerros koettiin erityisen hankalaksi.
- **Etäopetus:** 10% vastaajista näkee etäopetuksen etuna sen, että se vähentää syrjäntämahdollisuuksia ja mahdollistaa osallistumisen, jos terveydentila on heikentynyt.

- **Viestintä:** 10% vastaajista korostavat viestinnän tärkeyttä, erityisesti tiedottamista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelmista sekä turvallisen tilan periaatteista.
- **Opettajien koulutus:** 10% vastaajista ehdottaa opettajille turvallisemman tilan koulutusta ja asiallisen sekä arvostavan puhutavan tärkeyden korostamista. Opettajien valinnassa olisi hyvä kiinnittää huomiota yhdenvertaisuusnäkökulmaan.
- **Kurssien aloitusinfo:** 5% vastaajista ehdottavat lyhyttä infoa kunkin kurssin alussa opettajan toimesta, jotta uudet opiskelijat tuntevat olonsa tervetulleiksi ja turvallisen tilan periaatteet tulevat tutuiksi.

Kysyimme turvallisen tilan periaatteiden toteutumisesta luku- ja kirjoitustaidon alkeita opiskelevalta ryhmältämme joulukuussa 2024. Opiskelijoille pidettiin työpajatyylinen oppitunti, jossa käytiin uudelleen läpi turvallisen tilan periaatteita, sekä sitä, mitä ne konkreettisesti luokkatilassa tarkoittavat. Opiskelijat saivat tehtäväkseen tehdä posterin, johon he valitsivat kuvia, jotka kuvasivat heille koulun turvallista tilaa. Opettaja käytti työpajassa posterin teon apukysymyksinä seuraavia: Milloin koulussa on turvallista/hyvä olla? Mitä sinulle tarkoittaa, että on turvallista/hyvä oppia? Mitä sinulle tarkoittaa, että on turvallista/hyvä osallistua?

Opiskelijoiden postereihin oli valittu paljon seuraavanlaisia asioita kuvaavia kuvia. Rauhallisia oppimistilanteita, joissa saa työskennellä rauhassa. Yhdessä tekeminen ja oppiminen näkyi lähes jokaisessa posterissa, samoin ystävien ja koulukaverien kanssa juttelu. Lähes kaikissa postereissa toistui auttavan opettajan kuva ja opettajan kanssa yhdessä tekeminen. Kuvissa oli myös liikuntaa ja joogaa sekä taidetyöskentelyä. Muutamassa posterissa oli myös mainittu rukoilu tärkeänä turvaa tuovana asiana.

Turvallisen tilan ohjeistuksen sisältöä ja esitystavassa tulee jatkossa huomioida vieraskieliset sekä luku- ja kirjoitustaitoa harjoittelevat asiakkaat.

4.2 Henkilöstön tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden kokemukset Etelä-Helsingin kansalaisopistossa -henkilöstökysely

Kysely toteutettiin 5.-15.11.2024 Microsoft Forms lomakkeella anonymyminä kyselyinä. Kyselyyn vastasi 21 henkilöä. Kyselyssä kartoitettiin henkilöstön kokemuksia tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteiden osalta suhteessa opiston toimintaan: sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvä syrjintä ja häirintä, ikään, alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen ja muuhun henkilöön liittyvän syyhyn perustuva syrjintä.

1. Arvioi omia kokemuksiasi suhteessa Etelä-Helsingin kansalaisopiston (Etkon) toimintaan

Tuloksissa nousi esille, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat opettajille tärkeitä asioita (95%) ja että Etkossa edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta (95%). Henkilöstö tuntee olonsa turvalliseksi opiston toiminnassa (100%). 5 % koki, että sukupuoli ja/tai ikä vaikuttaa siihen, miten häntä kohdellaan opistossa. Muiden syrjintäperusteiden ilmeneminen oli hyvin vähäistä tai sitä ei ollut ilmennyt vastaajien kokemuksissa lainkaan.

Henkilöstön vastauksista ilmeni jonkin verran epätietoisuutta siitä, miten toimia syrjintä- tai häirintätapauksissa (10 %). Toivottiin myös, että opiston tiedot olisivat helpommin löydettävissä (10 %) ja että opistolla tarjottaisiin enemmän tietoa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta (14 %).

Henkilöstön esittämiä parannusehdotuksia:

- Verkkosivujen ja tiedotuksen parantaminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta
- Opettajille tarjolle teemaan liittyvää koulutusta
- Tilojen saavutettavuuden edistäminen
- Turvallisemman tilan periaatteiden hiominen paremmin opiston toimintaan sopiviksi

Saavutettavuuden itsearviointi

Etkossa tehtiin saavutettavuuden itsearviointi Kansalaisopistojen liiton julkaiseman Kansalaisopistojen saavutettavuusoppaan tarkistuslistan mukaisesti lokakuussa 2024. Tarkistuslista kattaa strategiatason, budjetoinnin ja hankinnat, kurssisuunnittelun, asiakaspalvelun, hinnoittelun, tilat, viestinnän, verkkosivut, sekä kurssit ja opetuksen.

Itsearvioinnin pohjalta nousivat seuraavat kehittämiskohteet tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja saavutettavuuteen liittyvissä asioissa:

- henkilöstön kouluttaminen
- perehdytys
- tilojen saavutettavuuden kuvaaminen verkkosivuilla
- kurssitoiminnan vieminen sinne, missä asiakkaita on esimerkiksi vanhainkodit, asumispalvelut, vastaanottokeskukset ja vankilat
- tilojen esteettömyyden varmistaminen uusia tiloja hankittaessa
- monikielisyyden edistäminen opiston palveluissa ja toiminnoissa
- verkkosivujen saavutettavuuden arviointi
- asiakkaiden tiloihin saapumisen ohjeiden selkeyttäminen verkkosivuilla ja asiakasviestinnässä.

5. Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuustyön tavoitteet 2025-2027

Edellä kuvatun nykytilakartoitusten tulosten perusteella on laadittu opistolle toimenpidesuunnitelma vuosille 2025-2027.

Toimenpidesuunnitelma 2025-2027			
TAVOITE 1. Lisätään henkilöstön osaamista syrjinnän ja häirinnän tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
Toimenpide 1. Luodaan oppilaitoksen prosessit syrjinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Lisätään kuvaus opettajan oppaaseen ja koulutetaan käytänteisiin perehdytyksessä, opettajainkokouksessa ja opettajaviestinnässä.	kevät/ 2025	Rehtori, suunnittelija	Käytössä syksyllä 2025
Toimenpide 2. Järjestetään henkilöstölle koulutusta syrjinnän ja häirinnän tunnistamiseen ja ehkäisemiseen.	Toimintakausi 2025-2027	rehtori	Koulutuksia on järjestetty/ tarjottu
TAVOITE 2. Tehdään opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma näkyväksi			
Toimenpide 3. Viestinnälliset toimenpiteet. Suunnitelman visuaalisuuden ja saavutettavuuden varmistaminen.	kevät/ 2025	Etkon tiimi	Visuaalinen esitys valmis (asiakas) syksyllä 2025 Kurssipalaute
Toimenpide 4. Turvallisemman tilan periaatteiden muotoileminen visuaalisemmaksi ja konkreettisemmaksi.	kevät/ 2025	Etkon tiimi	Visuaalinen esitys valmis (asiakas) syksyllä 2025 Kurssipalaute
TAVOITE 3. Edistetään opiston saavutettavuutta			
Toimenpide 5. Opiston tilojen ja yhteystietojen kuvaukset verkkosivuille	Toimintakausi 2025-2027	Etkon tiimi	Kurssipalaute
Toimenpide 6. Etä- ja hybridiopetuksen saatavuuden ja laadun varmistaminen.	Toimintakausi 2025-2027	Etkon tiimi	Etäosallistujien kurssipalaute

6 Työn jatkuvuus

Etelä-Helsingin kansalaisopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisestä vastaavat rehtori ja Kvs säätiön johtoryhmä yhdessä siten, että he kutsuvat määräajoin koolle ryhmän, joka käy läpi toimenpiteiden toteutumista ja asettaa tulevan suunnitelmakauden tavoitteet ja toimenpiteet. Ryhmään kutsutaan tarvittaessa opettajia ja oppijoiden edustajia. Tarvittaessa työryhmään kutsutaan myös muita asiantuntijoita. Lisäksi seurataan Euroopan unionin ja Suomen valtion lainsäädäntöä, asetuksia ja ohjeita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä saavutettavuuden edistämiseksi.

Suunnitelman toteutumista seurataan monimenetelmällisesti Etelä-Helsingin kansalaisopiston kyselyillä, tilastoilla sekä tekemällä haastatteluja opiskelijoille ja henkilökunnalle.

7 Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuustyöhön liittyvät toimintaohjeet

[Turvallisemman tilan periaatteet](#)

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma>

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74464/Oppilaitokset_netti.pdf?sequence=1&isAl-%20lowed=y

<https://tasa-arvo.fi/etusivu>

<https://peda.net/kol/foorumi/hankkeita/klhl/samaka-saavutettava-ja-matalankynnyksen-kansalaisopisto>

[Kohti kaikkien kansalaisopistoa](#)